

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 11. juuli 2023
(OR. en)

11158/1/23
REV 1

ECOFIN 682
UEM 216
SOC 507
EMPL 358
COMPET 702
ENV 781
EDUC 294
RECH 326
ENER 417
JAI 929
GENDER 158
ANTIDISCRIM 152
JEUN 196
SAN 433

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Eelmise dok nr:	11158/23
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 626 final
Teema:	NÕUKOGU SOOVITUS, milles käsitletakse Soome 2023. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Soome 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta

---

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud nõukogu soovitusel eelnõu, mis põhineb komisjoni soovitusel COM(2023) 626 final ning mida on arutanud nõukogu ja Euroopa Ülemkogu.

NÕUKOGU SOOVITUS,

...

**milles käsitletakse Soome 2023. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus
Soome 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

---

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

- (1) 19. veebruaril 2021 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/241,² millega loodi taaste- ja vastupidavusrahistu (edaspidi „rahastu“). Rahastust antakse liikmesriikidele rahalist toetust reformide ja investeeringute elluviimiseks ning sellega kaasneb liidu rahastatav fiskaalne impulss. Kooskõlas Euroopa poolaasta prioriteetidega aitab rahastu kaasa majanduslikule ja kaasavale taastumisele ning kestlike ja majanduskasvu soodustavate reformide ja investeeringute tegemisele, eelkõige rohe- ja digipööret edendavate reformide ja investeeringute tegemisele, et muuta liikmesriikide majandus vastupidavamaks. Samuti aitab see tugevdada riigi rahandust ning hoogustada majanduskasvu ja töökohtade loomist keskpikas ja pikas perspektiivis, parandada territoriaalset ühtekuuluvust liidus ja toetada Euroopa sotsiaalõiguste samba jätkuvat rakendamist. 30. juunil 2022 ajakohastati vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2 rahastust igale liikmesriigile eraldatavat maksimaalset rahalist toetust.

---

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahistu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17).

- (2) 22. novembril 2022 võttis komisjon vastu 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi, mis tähistas majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2023) algust. 23. märtsil 2023 kiitis Euroopa Ülemkogu heaks 2023. aasta kestliku majanduskasvu analüüsi prioriteedid, mis on koondunud konkurentsivõimelise kestlikkuse nelja mõõtme ümber. 22. novembril 2022 võttis komisjon Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011³ alusel vastu ka 2023. aasta häiremehhanismi aruande, milles ei nimetatud Soomet ühe liikmesriigina, kus võib esineda tasakaalustamatus või kus võib esineda oht selle tekkimiseks. Seetõttu ei ole põhjalik analüüs vajalik. Samal kuupäeval võttis komisjon vastu ka arvamuse Soome 2023. aasta eelarvekava kohta. Komisjon võttis vastu ka soovitus euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitus kohta ning ettepaneku 2023. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste ja Euroopa sotsiaalõiguste samba põhimõtete rakendamist. Nõukogu võttis 16. mail 2023 vastu euroala majanduspoliitikat käsitleva soovitus⁴ (edaspidi „2023. aasta euroala käsitlev soovitus“) ja 13. märtsil 2023 ühise tööhõivearuande.
- (3) Kuigi liidu riikide majandus on olnud märkimisväärselt vastupidav, avaldab geopoliitiline kontekst jätkuvalt negatiivset mõju. Kuna liit toetab kindlalt Ukrainat, keskendutakse liidu majandus- ja sotsiaalpoliitika tegevuskavas sellele, et vähendada lühiajalises perspektiivis energiašokkide negatiivset mõju nii haavatavatele leibkondadele kui ka ettevõtetele ning jätkata jõupingutusi, et viia ellu rohe- ja digipööre, toetada kestlikku ja kaasavat majanduskasvu, tagada makromajanduslik stabiilsus ja suurendada vastupidavust keskpikas perspektiivis. Samuti keskendutakse selles jõuliselt liidu konkurentsivõime ja tootlikkuse suurendamisele.

---

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrus (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta (ELT L 306, 23.11.2011, lk 25).

⁴ Nõukogu 16. mai 2023. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta (ELT C 180, 23.5.2023, lk 1).

- (4) 1. veebruaril 2023 avaldas komisjon teatise „Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks“ (edaspidi „roheline kokkuleppe tööstuskava“). Rohelise kokkuleppe tööstuskava eesmärk on edendada liidu nullnetotööstuse konkurentsivõimet ja toetada kiiret üleminekut kliimaneutraalsusele. See täiendab Euroopa roheline kokkuleppe ja kava „REPowerEU“ raames tehtavaid jõupingutusi. Sellega tahetakse samuti luua keskkond, mis aitaks paremini suurendada liidu tootmisvõimsust nullnetotehnoloogia ja toodete osas, mida on vaja liidu ambitsioonikate kliimaeesmärkide saavutamiseks, samuti tagada juurdepääs asjakohastele kriitilise tähtsusega toorainetele, sealhulgas mitmekesistades hankimist, kasutades parimal viisil liikmesriikide maavarasid ja maksimeerides toorainete ringlussevõttu. Rohelise kokkuleppe tööstuskava põhineb neljal sambal: prognoositav ja lihtsam õigusraamistik, kiirem juurdepääs rahastusele, oskuste edendamine ning avatud kaubandus tarneahelate vastupidavuse tagamiseks. Komisjon avaldas 16. märtsil 2023 ka teatise „ELi pikaajaline konkurentsivõime: pilk 2030. aasta järgsesse aega“, milles on esitatud üheksa üksteist tugevdavat tegurit koos eesmärgiga luua majanduskasvu soodustav õigusraamistik. Teatistes seatakse poliitilised prioriteedid, mille eesmärk on aktiivselt tagada struktuursed parandused, sihipärased investeeringud ja reguleerivad meetmed liidu ja selle liikmesriikide pikaajalise konkurentsivõime edendamiseks. Allpool esitatud soovitusel aitavad neid prioriteete ellu viia.

- (5) 2023. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta areng kooskõlas rahastu rakendamisega. Taaste- ja vastupidavuskavade täielik rakendamine on jätkuvalt oluline Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks, kuna kavades käsitletakse kõiki viimastel aastatel esitatud asjakohaseid riigipõhiseid soovitusi või märkimisväärset osa neist. 2019., 2020. ja 2022. aasta riigipõhised soovitusel on jätkuvalt sama asjakohased ka taaste- ja vastupidavuskavade puhul, mis on läbi vaadatud või mida on ajakohastatud või muudetud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklitele 14, 18 ja 21.
- (6) 27. veebruaril 2023 vastu võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/435⁵ (edaspidi „REPowerEU määrus“) eesmärk on kaotada kiiresti järkjärguliselt liidu sõltuvus Venemaa fossiilkütuste impordist. See aitab tugevdada energiajulgeolekut ja mitmekesisitada liidu energiavarustust ning suurendada samal ajal taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, energiasalvestusvõimsust ja energiatõhusust. REPowerEU määrus võimaldab liikmesriikidel lisada oma riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse uue REPowerEU peatüki, et rahastada olulisi reforme ja investeeringuid, mis aitavad saavutada REPowerEU eesmarke. Samuti aitavad kõnealused reformid ja investeeringud suurendada liidu nullnetotööstuse konkurentsivõimet, nagu on kirjeldatud roheline kokkuleppe tööstuskavas, ja käsitleda energiaalaseid riigipõhiseid soovitusi, mis esitati liikmesriikidele 2022. aastal ja esitatakse neile asjakohasel juhul ka 2023. aastal. REPowerEU määrusega kehtestatakse uus tagastamatu rahalise toetuse kategooria, mille kaudu saavad liikmesriigid rahastada taaste- ja vastupidavuskavade raames uusi energiaga seotud reforme ja investeeringuid.

---

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. veebruari 2023. aasta määrus (EL) 2023/435, millega muudetakse määrust (EL) 2021/241 riiklike taaste- ja vastupidavuskavade REPowerEU peatükkide osas ning määrusi (EL) nr 1303/2013, (EL) 2021/1060 ja (EL) 2021/1755 ning direktiivi 2003/87/EÜ (ELT L 63, 28.2.2023, lk 1).

- (7) 8. märtsil 2023 võttis komisjon vastu teatise, milles esitatakse eelarvepoliitika suunised 2024. aastaks (edaspidi „8. märtsi 2023. aasta teatis“). Selle eesmärk on toetada liikmesriike stabiilsus- ja lähenemisprogrammide koostamisel ning seeläbi tugevdada poliitika koordineerimist. Komisjon tuletas meelde, et stabiilsuse ja kasvu pakti üldise vabastusklausli kohaldamine lõpetatakse 2023. aasta lõpus. Komisjon kutsus üles kohaldama 2023.–2024. aastal eelarvepoliitikat, mis tagab võla jätkusuutlikkuse keskpikas perspektiivis ja suurendab kestlikul viisil potentsiaalset majanduskasvu, ning kutsus liikmesriike üles määrama oma 2023. aasta stabiilsus- ja lähenemisprogrammides kindlaks, kuidas eelarvekavadega tagatakse keskpikas perspektiivis eelarvepuudujäägi aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse 3 % sisemajanduse koguproduktist (edaspidi „SKP“) järgimine ning võla usutav ja pidev vähendamine või selle hoidmine usaldusväärsel tasemel. Komisjon kutsus samuti liikmesriike üles kaotama järk-järgult riiklikud eelarvemeetmed, mis on kehtestatud leibkondade ja ettevõtete kaitsmiseks energiahinnašoki eest, ja alustama kõige vähem suunatud meetmetest. Komisjon märkis, et kui uue energiahinnasurve tõttu on vaja toetusmeetmeid pikendada, peaksid liikmesriikide sellised meetmed olema paremini suunatud haavatavatele leibkondadele ja ettevõtetele. Komisjon teatas, et eelarvesoovitused tuleks kvantifitseerida ja diferentseerida. Lisaks, nagu on kavandatud komisjoni 9. novembri 2022. aasta teatises ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniste kohta, sõnastatakse eelarvesoovitused esmaste netokulude põhjal. Komisjon soovitas, et kõik liikmesriigid jätkavad riiklikult rahastatavaid investeeringuid ning tagavad rahastu ning muude liidu vahendite tõhusa kasutamise, eelkõige seoses rohe- ja digipöördega ning vastupidavuseesmärkidega. Komisjon märkis, et teeb nõukogule ettepaneku, et kehtivate õigusnormide kohased ülemäärased eelarvepuudujäägi menetlused algatatakse 2024. aasta kevadel 2023. aasta andmete põhjal.

- (8) 26. aprillil 2023 esitas komisjon seadusandlikud ettepanekud liidu majanduse juhtimise eeskirjade põhjalikuks reformimiseks. Ettepanekute põhieesmärk on parandada valitsemissektori võla jätkusuutlikkust ning edendada reformide ja investeringute kaudu kõigis liikmesriikides kestlikku ja kaasavat majanduskasvu. Komisjon soovib ettepanekutega suurendada riikide isevastutust, lihtsustada raamistikku ja keskenduda enam keskpikale perioodile, millega kaasneb tõhus ja ühtsem täitmise tagamine. ELi majandusjuhtimise raamistiku reformimise suuniseid käsitlevate nõukogu 14. märtsi 2023. aasta järelduste kohaselt on eesmärk viia seadusandlik töö lõpule 2023. aastal.
- (9) 27. mail 2021 esitas Soome vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 1 komisjonile oma riikliku taaste- ja vastupidavuskava. Komisjon hindas määruse (EL) 2021/241 artikli 19 kohaselt taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust kooskõlas kõnealuse määruse V lisas sätestatud hindamissuunistega. 29. oktoobril 2021 võttis nõukogu vastu rakendusotsuse, millega kiidetakse heaks Soome taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang⁶. Osamaksete tegemine sõltub komisjoni otsuse vastuvõtmisest, mis on tehtud vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 24 lõikele 5 selle kohta, et Soome on rahuldavalt täitnud nõukogu rakendusotsuses sätestatud asjaomased eesmärgid ja sihid. Rahuldav täitmine eeldab, et varem saavutatud eesmäärke ja sihte ei ole tagasi pööratud.

---

⁶ ST 12524/2021; ST 12524/2021 ADD 1.

- (10) 23. märtsil 2023 esitas Soome oma 2023. aasta riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi kooskõlas määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 4 lõikega 1. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid koos. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab 2023. aasta riiklik reformikava ka Soome kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava täitmisel tehtud edusammude kohta.
- (11) 24. mail 2023 avaldas komisjon Soome kohta 2023. aasta riigiaruande. Selles hinnati Soome edusamme nõukogu poolt aastatel 2019–2022 vastu võetud asjaomaste riigipõhiste soovitude järgimisel ning tehti kokkuvõtte sellest, kuidas Soome on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Kõnealuse analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks puudused seoses probleemidega, mida taaste- ja vastupidavuskavas ei käsitleta või käsitletakse ainult osaliselt, ning uute ja esilekerkivate probleemidega. Samuti hinnati Soome edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ja vaesuse vähendamise eesmärkide ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

- (12) Eurostati kinnitatud andmete kohaselt vähenes Soome valitsemissektori eelarvepuudujääk 2,8 %-lt SKPst 2021. aastal 0,9 %-le SKPst 2022. aastal, samas kui valitsemissektori võlg suurenes 72,6 %-lt SKPst 2021. aasta lõpus 73,0 %-le SKPst 2022. aasta lõpus.
24. mail 2023 avaldas komisjon aluslepingu artikli 126 lõike 3 kohase aruande. Selles arutati Soome eelarveseisundit, kuna riigi valitsemissektori võlg ületas 2022. aastal aluslepingus sätestatud kontrollväärtust 60 % SKPst ega järginud võla vähendamise sihttaset. Aruandes jõuti järeldusele, et võlakriteerium ei ole täidetud. Kooskõlas 8. märtsi 2023. aasta teatisega ei teinud komisjon ettepanekut algatada 2023. aasta kevadel uued ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused. Seejärel märkis komisjon, et teeb nõukogule ettepaneku, et ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlused algatataks 2024. aasta kevadel 2023. aasta andmete põhjal. Soome peaks seda arvesse võtma oma 2023. aasta eelarve täitmisel ja 2024. aasta eelarvekava koostamisel.

- (13) Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud eelarvepoliitilised meetmed, mis on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. 2022. aastal hõlmasid sellised tulused vähendavad eelarvepoliitilised meetmed maksudest mahaarvatavate töөлõõidukulude summa ajutist suurendamist ja leibkondade küttesüsteemide renoveerimise maksusoodustuste suurendamist, samas kui sellised kulused suurendavad eelarvepoliitilised meetmed hõlmasid indekseerimisest tulenevat sotsiaaltoetuste suurenemist ja täiendavate lastetoetuste maksmist, mille eesmärk oli suurendada väikese sissetulekuga leibkondade ostujõudu ja tegeleda inflatsioonist tulenevate kuludega. Komisjoni hinnangul oli kõnealuste meetmete eelarveline netokulu 2022. aastal 0,1 % SKPst. Valitsemissektori eelarvepositsiooni on mõjutanud ka Ukraina põgenike ajutise kaitsega seotud eelarvekulud, mis olid 2022. aastal hinnanguliselt 0,1 % SKPst. Samal ajal vähenesid COVID-19 kriisiga seotud ajutiste erakorraliste meetmete hinnangulised kulud 2,0 %-lt SKPst 2021. aastal 0,2 %-le SKPst 2022. aastal.
- (14) 18. juunil 2021 soovitas nõukogu Soomes⁷ säilitada 2022. aastal toetav eelarvepoliitika, sealhulgas rahastust saadav impulss, ning riiklikult rahastatavad investeeringud.

---

⁷ Nõukogu 18. juuni 2021. aasta soovitus, milles esitatakse nõukogu arvamus Soome 2021. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 304, 29.7.2021, lk 126).

- (15) Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika⁸ 2022. aastal üldjoontes neutraalne (–0,1 % SKPst), nagu nõukogu soovitas. Nagu nõukogu soovitas, jätkas Soome majanduse taastamise toetamist rahastust rahastatavate investeeringutega. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatud kulude maht oli 2022. aastal 0,3 % SKPst (2021. aastal 0,2 % SKPst). Riiklikult rahastatavad investeeringud andsid eelarvepoliitikasse neutraalse panuse 0,0 protsendipunkti⁹. Seetõttu säilitas Soome riiklikult rahastatavad investeeringud, nagu nõukogu soovitas. Samal ajal andis riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma uute tulumeetmeteta) eelarvepoliitikasse üldiselt neutraalse panuse 0,1 protsendipunkti. Seega hoidis Soome riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasvu piisavalt kontrolli all.
- (16) 2023. aasta stabiilsusprogrammi eelarveprognoside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on nii 2023. kui ka 2024. aastal kooskõlas komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis märgituga. Valitsuse prognoosi kohaselt toimub 2023. aastal reaalse SKP väike vähenemine 0,2 %, 2024. aastal aga kasvab see 1,3 %. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on SKP reaalkasv positiivne: 2023. aastal 0,2 % ja 2024. aastal 1,4 %. Mõlema prognoosi kohaselt on kasvu peamine mootor 2023. aastal netoeksport, samas kui 2024. aastal eeldatakse laiapõhjalisemat majandusnäitajate paranemist, kuna lisaks peaks taastuma ka sisenõudlus.

---

⁸ Eelarvepoliitikat mõõdetakse esmaste kulude (ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) muutusena keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu suhtes, jättes välja COVID-19 kriisiga seotud ajutised erakorralised meetmed, kuid võttes arvesse rahastu tagastamatute toetuste ja muude liidu vahenditega rahastatavaid kulusid. Üksikasjalikum teave on esitatud eelarvestatistikatabelite tekstikastis 1.

⁹ Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud andsid ekspansiivse panuse 0,2 protsendipunkti SKPst.

(17) Valitsus prognoosib oma 2023. aasta stabiilsusprogrammis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk suureneb 2023. aastal 2,6 %-le SKPst. 2023. aastal toimuv suurenemine kajastab peamiselt sotsiaaltoetuste indekseerimist, keskvalitsuse rahastust kohalikele omavalitsustele, suuremaid intressikulusid, samuti täiendavaid kaitsekulutusi ning teadus- ja arendustegevusega seotud investeeringuid. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse suurenema 73,0 %-lt SKPst 2022. aasta lõpus 74,4 %-le SKPst 2023. aasta lõpus. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori eelarvepuudujääk 2023. aastal 2,6 % SKPst. See on kooskõlas 2023. aasta stabiilsusprogrammis prognoositud eelarvepuudujäägiga. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2023. aasta lõpus madalam (73,9 %). Erinevus tuleneb komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis eeldatud veidi kõrgemast deflaatorist.

(18) 2023. aastal peaksid valitsemissektori eelarvepositsiooni jätkuvalt mõjutama eelarvemeetmed, mida on võetud energiahindade tõusu majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks. Need hõlmavad 2022. aastast pikendatud meetmeid (ennekõike maksudest mahaarvatavate töөлösõidukulude summa ajutine täiendav suurendamine ja suuremad maksusoodustused leibkondade küttesüsteemide renoveerimiseks) ja selliseid uusi meetmeid nagu elektriarvete ajutine hüvitamine ja elektrienergia maksuvähendused, samuti elektrienergia ja reisijateveo käibemaksumäära ajutine alandamine. Osaliselt tasakaalustavad nende meetmete kulu maksud energiatarnijate ootamatult kasumilt, ennekõike elektriettevõtjate suhtes rakendatav ajutine kasumimaks. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on toetusmeetmete eelarveline netokulu 2023. aastal 0,3 % SKPst¹⁰. Enamik 2023. aasta meetmeid ei näi olevat suunatud kõige haavatavamatele leibkondadele või ettevõtetele ega säilita täielikult hinnasignaali energianõudluse vähendamiseks ja energiatõhususe suurendamiseks. Seepärast moodustavad suunatud toetusmeetmed, mida võetakse arvesse nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus¹¹ järgimise hindamisel, komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt 2023. aastal 0,1 % SKPst (võrreldes 0,0 %ga SKPst 2022. aastal). Ukraina põgenikele ajutise kaitse pakkumisega seotud eelarvekulud peaksid võrreldes 2022. aastaga suurenema 0,2 protsendipunkti SKPst.

---

¹⁰ See näitaja kajastab nende meetmete aastaste eelarvekulude taset, sealhulgas jooksvaid tulusid ja kulusid ning asjakohasel juhul kapitalikulumeetmeid.

¹¹ Nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitus, milles käsitletakse Soome 2022. aasta riikliku reformikava ja esitatakse nõukogu arvamus Soome 2022. aasta stabiilsusprogrammi kohta (ELT C 334, 1.9.2022, lk 213).

- (19) Oma 12. juuli 2022 soovitusel soovitas nõukogu Soomel võtta meetmeid, tagamaks 2023. aastal, et riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv on kooskõlas üldiselt neutraalse eelarvepoliitikaga,¹² võttes arvesse jätkuvat ajutist ja sihipärast toetust leibkondadele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukrainast põgenevatele inimestele. Soome peaks olema valmis kohandama jooksvaid kulusi vastavalt muutuvale olukorrale. Samuti soovitati Soomel suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, võttes arvesse algatust „REPowerEU“, sealhulgas kasutades rahastut ning muid liidu vahendeid.

---

¹² Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on Soome keskpika perioodi nominaalne potentsiaalne SKP kasv, mida kasutatakse eelarvepoliitika mõõtmiseks (kümne aasta keskmine), hinnanguliselt 5,6 %.

(20) Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on eelarvepoliitika 2023. aastal kiire inflatsiooni tingimustes ekspansiivne (–1,0 % SKPst). See järgneb 2022. aasta üldiselt neutraalsele eelarvepoliitikale (–0,1 % SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) peaks andma 2023. aastal eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,6 % SKPst. See hõlmab üldiselt stabiilseid kulusid energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamatele leibkondadele ja ettevõtetele suunatud toetusmeetmetele. Samuti hõlmab see Ukraina põgenikele ajutise kaitse pakkumise kulude suurenemist (0,2 % võrra SKPst). Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate netokulude ekspansiivne panus on seega ainult osaliselt tingitud suunatud toetusest leibkondadele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ja Ukraina põgenikele. Riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude kasv (ilma kaalutusõigusel põhinevate tulumeetmeteta) on muu hulgas tingitud sotsiaaltoetuste indekseerimisest ja keskvalitsuse rahastusest kohalikele omavalitsustele, samuti täiendavatest kaitsekulutustest ning teadus- ja arendustegevusega seotud investeeringutest. Kokkuvõttes ei ole riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate kulude prognoositud kasv nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusena kooskõlas. Rahastu toetustest ja muudest liidu vahenditest rahastatavate kulude maht on 2023. aastal 0,4 % SKPst, samas kui riiklikult rahastatavad investeeringud annavad prognoosi kohaselt eelarvepoliitikasse ekspansiivse panuse 0,4 protsendipunkti¹³. Seega kavatses Soome rahastada täiendavaid investeeringuid rahastust ja säilitab prognoosi kohaselt riiklikult rahastatavad investeeringud. Riik kavatses rahastada riiklikke investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiapöördesse, nagu fossiilkütustel töötavate kuumaveekatelde asendamise ja elektrisõidukite laadimispunktide toetus, investeeringud elektrivõrkudesse, projekt „Digirata“, mille eesmärk on uuendada rongide kontrollisüsteemi, portaali „Virtual Finland“ tööga seotud sissereände hõlbustamiseks ja reaalamajanduse projekt, mille eesmärk on äritehingute digitaliseerimine, mida rahastatakse osaliselt rahastust ning muudest liidu vahenditest.

---

¹³ Muud riiklikult rahastatavad kapitalikulud peaksid andma neutraalse panuse 0,0 protsendipunkti SKPst.

- (21) 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk 2024. aastal püsima tasemel 2,6 % SKPst. Eelduste kohaselt peaks maksutulu kasv aeglustuma, intressikulud aga suurenema. Vastavalt 2023. aasta stabiilsusprogrammile prognoositakse, et valitsemissektori võla suhe SKPsse suureneb 2024. aasta lõpuks 76,9 %ni. Prognoosi koostamise ajal teada olevate poliitikameetmete põhjal hinnatakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et valitsemissektori eelarvepuudujääk moodustab 2024. aastal 2,6 % SKPst. See on kooskõlas 2023. aasta stabiilsusprogrammis prognoositud eelarvepuudujäägiga. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt on valitsemissektori võla suhe SKPsse 2024. aasta lõpus madalam (76,2 %).
- (22) 2023. aasta stabiilsusprogrammis nähakse ette kõigi energiatoetusmeetmete järkjärguline kaotamine 2024. aastal. Komisjon eeldab praegu energiatoetusmeetmete täielikku järkjärgulist kaotamist 2024. aastal. See sõltub eeldusest, et energiahinnad ei tõuse uuesti.

- (23) Määrusega (EÜ) nr 1466/97 on seatud struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastase parandamise sihtmärgiks 0,5 % SKPst,¹⁴ et liikuda keskpika perioodi eelarve-eesmärgi suunas. Võttes arvesse riigi rahanduse jätkusuutlikkuse kaalutlusi, oleks komisjoni hinnangul asjakohane parandada struktuurset eelarvepositsiooni 2024. aastal vähemalt 0,3 % SKPst. Sellise paranemise tagamiseks ning kooskõlas komisjoni metoodikaga ei tohiks riiklikult rahastatavate esmaste netokulude¹⁵ kasv 2024. aastal ületada 2,2 %, nagu on kajastatud käesolevas soovitusel. Samal ajal tuleks ülejäänud energiatoetusmeetmed (komisjoni praeguse hinnangu kohaselt 0,3 % SKPst 2023. aastal) sõltuvalt energiaturu suundumustest järk-järgult kaotada, alustades kõige vähem suunatud meetmetest, ning sellest tulenevat kokkuvõtet tuleks kasutada valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Komisjoni 2023. aasta kevadprognoosi kohaselt ei ole riiklikult rahastatavate esmaste jooksvate netokulude kasv 2023. aastal kooskõlas nõukogu 12. juuli 2022. aasta soovitusel. Kui see leiab kinnitust, oleks 2024. aastal asjakohane esmaste netokulude väiksem kasv.
- (24) Eeldades, et poliitikat ei muudeta, prognoositakse komisjoni 2023. aasta kevadprognoosis, et riiklikult rahastatavad esmased netokulud kasvavad 2024. aastal 2,8 %, mis ületab soovitatud kasvumäära.
- (25) 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaksid valitsemissektori investeeringud jääma 2023. ja 2024. aastal tasemele 4,5 % SKPst. See kajastab riiklikult rahastatavaid investeeringuid ja liidu rahastatavaid investeeringuid, seda eelkõige rahastu kaudu. 2023. aasta stabiilsusprogrammis osutatakse reformidele ja investeeringutele, mis peaksid aitama kaasa riigi rahanduse jätkusuutlikkusele ning kestlikule ja kaasavale majanduskasvule. Kõnealused reformid ja investeeringud hõlmavad tervishoiu- ja sotsiaalteenuste reformi, mis on muu hulgas osa taaste- ja vastupidavuskavast, ehkki praegu puudub veel kindel hinnang reformist tulevikus saadava säästu kohta.

---

¹⁴ Määruse (EÜ) nr 1466/97 artikkel 5 nõuab ka kohandamist rohkem kui 0,5 % SKPst liikmesriikide puhul, kelle valitsemissektori võlg ületab 60 % SKPst või kelle võla jätkusuutlikkusega seotud riskid on suuremad.

¹⁵ Esmased netokulud on riiklikult rahastatavad kulud ilma kaalutlusõigusel põhinevate tulumeetmeteta ning need ei hõlma intressikulud ega tsüklilisi töötuskulusid.

- (26) 2023. aasta stabiilsusprogrammis on esitatud keskpika perioodi eelarvekava aastani 2027. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori eelarvepuudujääk suurenema 2025. aastal 3,1 %-le SKPst ja seejärel 2026. aastal mõnevõrra vähenema 2,9 %-le SKPst. Seega on kavandatud valitsemissektori eelarvepuudujääk tasemel alla 3 % SKPst 2026. aastal. 2023. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt peaks valitsemissektori võla suhe SKPsse suurenema 76,9 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 80,7 %-le SKPst 2026. aasta lõpus.
- (27) Soomel on tõhus ja kaasav sotsiaalhoolekande süsteem, mille antava sotsiaalkaitse tase on kõrge, kuid süsteem on keerukas ja selles leidub nn stiimulilõkse (*kannustinloukku*). 2020. aastal tehti sotsiaalkindlustussüsteemi reformi kavandamine 2027. aastaks ülesandeks spetsiaalsele parlamendikomisjonile. 2022. aasta jaanuaris avaldas kõnealune komisjon oma koostatud probleemikaardi tulemused ja esitas 2023. aasta märtsis vahearuande, milles tehti tulevastele valitsustele 31 ettepanekut uuringute, õigusaktide koostamise ja arendusprojektide teemal. Järgmiste sammude hulgas oleks õigusloomealane tegevus sotsiaalhoolekande süsteemi lihtsustamiseks ja töötamise stiimulite suurendamiseks, säilitades samal ajal sotsiaalkaitse ja tõstes tööhõive määra. Riigi rahanduse pikaajalise jätkusuutlikkuse toetamiseks on oluline jätkata tööd sotsiaalkindlustussüsteemi reformi kallal.

- (28) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa kriteeriumile 2.2 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis tuleb rakendada 2026. aastaks. Soome taaste- ja vastupidavuskava rakendamine käib. Samas ei ole veel allkirjastatud komisjoni ja Soome vahelist tegevuskorda. See samm on vajalik esimese maksetaotluse esitamiseks taaste- ja vastupidavuskava raames ja selleks, et Soome jõuaks tagasi kokkulepitud maksegraafikusse. 2023. aasta jaanuaris esitas Soome oma taaste- ja vastupidavuskava muudatuse, mille nõukogu 14. märtsil 2023 heaks kiitis. Muudatus tehti rahastust igale liikmesriigile eraldatava maksimaalse rahalise toetuse ajakohastamise kontekstis ja seisnes kava nelja samba rahastuse proportsionaalses vähendamises. REPowerEU peatüki kohase rahastuse arvessevõtmiseks on 2023. aastal plaanis teha taaste- ja vastupidavuskavas veel üks muudatus. Uue REPowerEU peatüki kiire lisamine taaste- ja vastupidavuskavasse võimaldab rahastada täiendavaid reforme ja investeeringuid, et toetada Soome strateegilisi eesmärke energia ja rohepöörde vallas. Kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmade süstemaatiline ja tulemuslik kaasamine on jätkuvalt oluline taaste- ja vastupidavuskava ning üleüldise majandus- ja tööhõivepoliitika edukaks rakendamiseks, et tagada laialdane isevastutus üldise poliitilise tegevuskava eest.
- (29) Komisjon kiitis 2022. aastal heaks kõik Soome ühtekuuluvuspoliitika programmidokumendid. Ühtekuuluvuspoliitika programmide kiire rakendamine vastastikusel täiendavusel ja koostöös taaste- ja vastupidavuskavaga, sealhulgas REPowerEU peatükiga, on esmatähtis, et viia Soomes ellu rohe- ja digipööre, suurendada majanduslikku ja sotsiaalset vastupidavust ning tagada tasakaalustatud territoriaalne areng.

- (30) Lisaks taaste- ja vastupidavuskavas käsitletud majanduslikele ja sotsiaalsetele probleemidele seisab Soome silmitsi mitmete muude probleemidega, mis on seotud oskuste nappuse, haridus- ja koolituspoliitika, energiapoliitika ja rohepöördega.
- (31) Ehkki Soome tööturu tulemused olid 2022. aastal head, on täitmata töökohtade arv kiiresti suurenenud, andes tunnistust oskuste nõudlusele mittevastavusest ja tööjõu nappusest eri sektorites, ennekõike teenuste, ehituse, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia, hariduse, tervishoiu ja sotsiaalhoolekande vallas. Oskustöölise hulk on piiratud, kuna tööturul kõige nõutavamatel aladel lõpetab kõrgkooli suhteliselt väike arv üliõpilasi ja tööga seotud sisseränne on väike. Samal ajal on 25–34aastaste inimeste hulgas kolmanda taseme hariduse omandanud alla liidu keskmise. Tööjõu ja oskuste nappus on Soome konkurentsivõime ja pikaajalise majanduskasvu seisukohast problemaatiline ja seda süvendab veelgi elanikkonna vananemine, tööjõu suhteliselt väike piirkondlik liikuvus ning rohe- ja digipöörde kontekstis suurenenud nõudlus uute oskuste järele.

- (32) 1. juulil 2022 jõustus Soome uus kliimaseadus, põlistades siseriiklikus õiguses Soome eesmärgi saada 2035. aastaks esimeseks fossiilkütustevabaks heaoluühiskonnaks ning kehtestades kliimaeesmärgid aastateks 2030, 2040 ja 2050. Samal ajal on Soome majandus endiselt üks liidu energiamahukamaid. Energeetika, tööstus, transport ja hooned on peamised sektorid, mis peavad aitama oluliselt vähendada kasvuhoonegaaside heidet. 2021. aastal moodustasid taastuvad energiaallikad märkimisväärse osa (43 %) Soome energiaallikate jaotuses, millele järgnes nafta (24 %), tuumaenergia (17 %) ja kivisüsi (9 %). Venemaa on endiselt oluline tuumkütuse tarnija. 2022. aasta augustist kuni 2023. aasta märtsini vähenes Soome maagaasi tarbimine võrreldes eelneva viie aasta sama perioodi keskmise gaasitarbimisega 56 %, st rohkem, kui oli seatud eesmärgiks (15 %). Soome võiks jätkata jõupingutusi gaasinõudluse ajutiseks vähendamiseks kuni 31. märtsini 2024, vastavalt nõukogu määrusele (EL) 2022/1369¹⁶.
- (33) Pikaajaliste kliimaeesmärkide saavutamist takistavad märkimisväärne era- ja avaliku sektori investeeringute puudujääk kõige suuremate heitkogustega sektorites, samuti viivitused taastuvenergia investeeringute kasutuselevõtus, mis on tingitud läbitöötamist vajavate keskkonnalubade kuhjumisest. Loamenetlusi tuleb veelgi lihtsustada, et kõrvaldada pooleliolevate energiaprojektide kuhjumine ja hõlbustada täiendavaid prioriteetseid investeeringuid.
- (34) Kõrgetest energiahindadest ja ambitsioonikatest kliimaeesmärkidest tulenevalt on vaja kiiremaid ja suuremaid investeeringuid CO₂ heite vähendamisse. Hoolimata elektrisõidukite müüginumbrite oodatust kiiremast kasvust on vähetõenäoline, et turutingimustel investeeritaks nende kasutamise laiendamisse, eriti raskesõidukite elektrifitseerimisse, kuna Soomele on iseloomulikud pikad vahemaad ja hõreda asustusega piirkonnad. Umbes 40 % raudteevõrgust ei ole seni elektrifitseeritud.

---

¹⁶ Nõukogu 5. augusti 2022. aasta määrus (EL) 2022/1369, mis käsitleb gaasinõudluse vähendamise koordineeritud meetmeid (ELT L 206, 8.8.2022, lk 1).

- (35) Varustuskindluse parandamiseks võiks Soome oma elektrienergia ülekandevõrku tugevdada. Taastuvenergiat toodetakse üha enam tarbimiskeskustest kaugel. Ehkki Soome on astunud otsustavaid samme, et vähendada oma sõltuvust Venemaalt imporditavast naftast, kivisöest ja gaasist, sõltub üks kahest Soome tuumaelektrijaamast endiselt täielikult Venemaa kütusest. Selleks et tagada kogu piirkonnas hästi toimiv elektriturg ja suurendada vastavalt plaanitule taastuvenergia osakaalu energiaallikate jaotuses, on vaja tugevaid omavahelisi ühendusi Soome ja naaberriikide vahel.
- (36) Tööjõu ja oskuste nappus rohepöörde jaoks olulistest sektorites ja kutsealadel, sealhulgas nullnetotehnoloogiate tootmine, kasutuselevõtt ja hooldamine, tekitab probleeme üleminekul nullnetomajandusele. 2022. aastal oli Soomes tööjõunappus 37 ameti puhul, mis nõuavad rohepöördeks erioskusi või -teadmisi, sealhulgas isoleerijad, ehitusinsenerid ja torulukksepad. Kvaliteetsed haridus- ja koolitussüsteemid, mis vastavad tööturu muutuvatele vajadustele, ning sihipärased täiend- ja ümberõppe meetmed on esmatähtsad, et vähendada oskuste nappust ning edendada töötajate kaasamist ja tööjõu ümberpaigutamist. Kasutamata tööjõupakkumise rakendamiseks peavad need meetmed olema kättesaadavad eelkõige rohepöördest enim mõjutatud üksikisikutele ning sektorites ja piirkondades.
- (37) Võttes arvesse komisjoni hinnangut, on nõukogu 2023. aasta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamuse¹⁷ kajastub esitatud soovitusel 1.

---

¹⁷ Vastavalt määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

(38) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et i) tagada võla jätkusuutlikkus ja hoiduda 2023. aastal kogunõudluse laiapõhjalisest toetamisest, suunata paremini kõrgete energiahindade mõju leevendamiseks võetavaid eelarvemeetmeid ning kaaluda asjakohaseid viise toetuse lõpetamiseks, kui energiahinnasurve väheneb; ii) säilitada avaliku sektori investeeringute kõrge tase ja edendada erainvesteeringuid, et toetada rohe- ja digipööret; iii) toetada palgasuundumusi, mis leevendavad ostujõu vähenemist, piirates samal ajal teisest mõju inflatsioonile, tõhustada veelgi aktiivset tööturupoliitikat ja leevendada oskuste nappust; iv) parandada ettevõtluskeskkonda ja tagada, et ettevõtetele antav energiatoetus on kulutõhus, ajutine, suunatud elujõulistele ettevõtetele ja säilitab stiimulid rohepöördeks, ning v) säilitada makromajanduslik finantsstabiilsus ja jälgida riske, jätkates samal ajal tööd pangandusliidu väljakujundamiseks. Soome puhul aitavad soovitused 1, 2, 3 ja 4 rakendada esimest, teist ja kolmandat soovitust, mis on sätestatud 2023. aasta euroala käsitlevas soovituses,

SOOVITAB Soomel võtta 2023. ja 2024. aastal järgmisi meetmeid.

1. Võimalikult kiiresti 2023. ja 2024. aastal kaotada kehtivad erakorralised energiatoetusmeetmed ja kasutada sellest tulenevat kokkuhoidu valitsemissektori eelarvepuudujäägi vähendamiseks. Kui energiahindade uue tõusu tõttu on vaja uusi või jätkuvaid toetusmeetmeid, tagada, et sellised toetusmeetmed on suunatud haavatavate leibkondade ja ettevõtete kaitsmisele, on eelarve seisukohast vastuvõetava maksumusega ning säilitavad stiimulid energiasäästuks.

Tagada konservatiivne eelarvepoliitika, eelkõige piirates riiklikult rahastatavate esmaste netokulude nominaalset kasvu 2024. aastal kuni 2,2 %ni¹⁸.

Säilitada riiklikult rahastatavad avaliku sektori investeeringud ning tagada rahastust antavate toetuste ja muude liidu vahendite tulemuslik kasutuselevõtt, eelkõige rohe- ja digipöörde edendamiseks.

Jätkata pärast 2024. aastat keskpika perioodi eelarvestrateegia rakendamist, mis hõlmab järkjärgulist ja kestlikku konsolideerimist koos investeeringute ja reformidega, mis soodustavad hoogsamat kestlikku majanduskasvu, et saavutada keskpikas perspektiivis usaldusväärne eelarvepositsioon.

Jätkata sotsiaalkindlustussüsteemi reformi, et suurendada sotsiaaltoetuste süsteemi tõhusust, mis suurendaks töötamise stiimuleid ja toetaks lisaks sellele riigi rahanduse pikaajalist jätkusuutlikkust.

---

¹⁸ See vastab hinnangute kohaselt 2024. aastal struktuurse eelarvepositsiooni iga-aastasele parandamisele vähemalt 0,3 % SKPst, nagu on kirjeldatud põhjenduses 23.

2. Jätkata oma muudetud taaste- ja vastupidavuskava järjepidevat rakendamist ja viia kiiresti lõpule REPowerEU peatüki koostamine, et alustada kiiresti selle rakendamist. Jätkata ühtekuuluvuspoliitika programmide kiiret rakendamist täielikus vastastikus vastastikus täiendavuses ja koostoimes taaste- ja vastupidavuskavaga.
3. Tegeleda tööjõu ja oskuste nappusega, tagades töötajate ümber- ja täiendõppe ning suurendades kõrgharidusvõimalusi, eriti tööturul kõige nõutavamatel aladel.
4. Vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest, kiirendades taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, sealhulgas lihtsustades veelgi loamenetlusi, ning suurendada avaliku ja erasektori investeeringuid tööstuse ja transpordi CO₂ heite vähendamise, muu hulgas elektrifitseerimise abil. Arendada varustuskindluse suurendamise eesmärgil energiataristut, tugevdades elektri ülekandesüsteemi. Suurendada poliitilisi jõupingutusi rohepöördeks vajalike oskuste ja pädevuste pakkumiseks ja omandamiseks.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja
